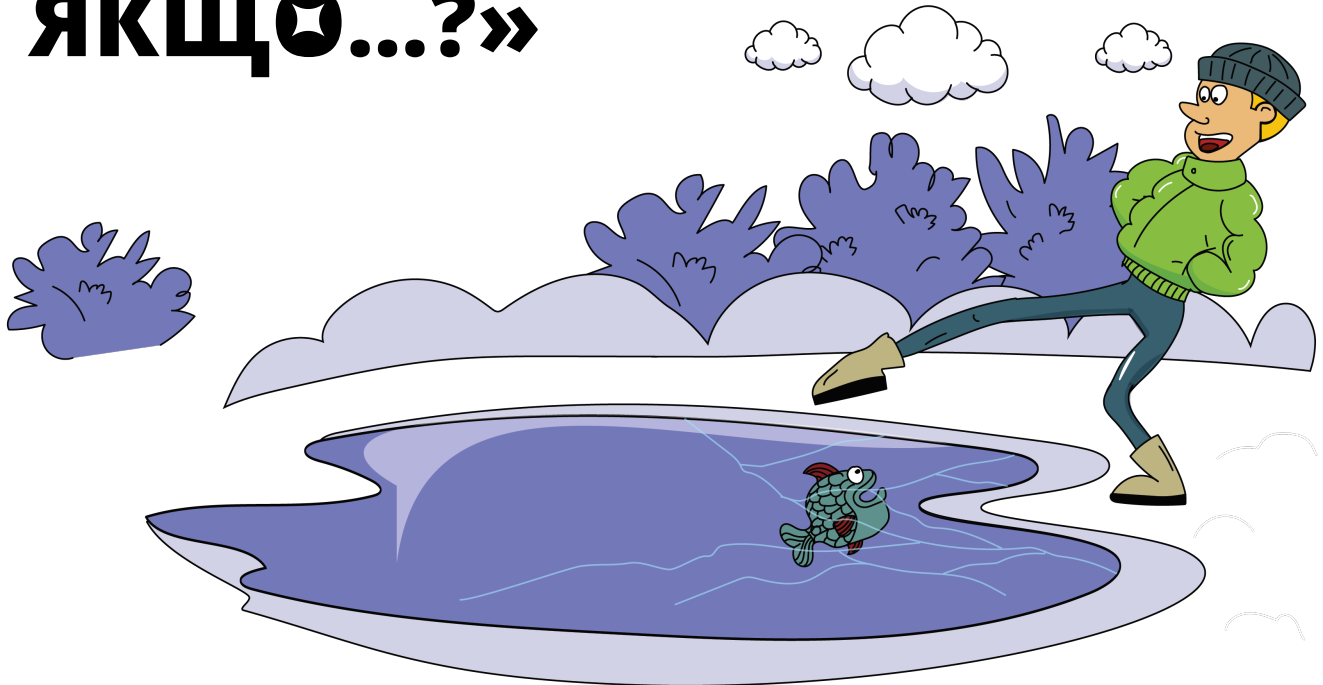

РОЛЬОВА ГРА

«ЩО РОБИТИ, ЯКЩО...?»

Загальний опис вправи:

Учні та учениці діляться на групи й кожна отримує сценарій небезпечної ситуації. Групи розмірковують про свої дії та роблять мінісценки на основі обговорення. Це допоможе дітям засвоїти основні правила безпеки, навчитися діяти в кризових ситуаціях і взаємодіяти з іншими під час небезпеки.

Правила рольової гри:

- 1. Розподіл на групи:** розбийте клас на групи по 4–6 дітей.
- 2. Розподіл сценаріїв:** кожна група отримує свій сценарій.
- 3. Обговорення і підготовка сценки:** упродовж 5 хвилин група обговорює сценарій та вирішує, хто яку роль гратиме.
- 4. Відтворення ситуації:** група демонструє сценку, де показує свої дії у критичний момент.
- 5. Обговорення:** інші групи ставлять запитання, щоб уточнити дії. Вчителька чи вчитель коментує і дає поради.

Приклад сценки «Пес зірвався з повідця і втік взимку. Надворі дуже темно. Що робити?»:

- **Сцена починається з того, що підліток вигулює пса ввечері взимку.** На вулиці холодно, світло ліхтарів тьмяне, під ногами скрипить сніг. Пес, помітивши щось у темряві, раптово смикає повідець, виривається з рук і тікає.
- Підліток панікує, але швидко заспокоюється і згадує, що потрібно діяти спокійно, аби не налякати пса ще більше.
- **Перевіряє, чи на околицях** є світло або будь-які орієнтири, щоб запам'ятати місце, де зник пес. Розуміє, що не слід бігти за ним, оскільки це може ще більше налякати тварину.
- Підліток телефонує близьким або батькам і пояснює ситуацію. Отримує поради та підтримку.
- **Розпочинає пошуки, дотримуючись таких правил:**
 - повільно йде в тому напрямку, куди втік пес, спокійно кличе його, називаючи кличку;
 - використовує ліхтарик або телефонний ліхтарик, щоб освітити шлях;
 - якщо пес не повертається, підліток розуміє, що найкраще звернутися за допомогою до сусідів або пройтися разом зі знайомими дорослими, щоб пошуки були безпечними.
- Шукаючи, підліток чує гавкіт пса неподалік і бачить, як улюбленець сам повертається до нього. Підліток залишається спокійним, чекає, поки пес наблизиться, і спокійно одягає на нього повідець.
- **Підсумок сценки.** Повернувшись додому батьки з підлітком аналізують ситуацію та обговорюють, як діяти надалі. Вони планують придбати для собаки світловідбивальну амуніцію, трекер та адресник, аби гуляти було безпечніше, особливо в темну пору доби.

6. Інші групи можуть ставити запитання, щоб уточнити дії учнів та учениць, які показали сценку.
7. Вчителька чи вчитель має коментувати відповіді груп, даючи їм поради та пояснюючи правильні дії.
8. Коли всі групи представлять свої сценарії, вчителька чи вчитель проводить дискусію про те, чому важливо знати, як діяти в небезпечних ситуаціях.

СЦЕНАРІЇ ДЛЯ РОЛЬОВОЇ ГРИ

Пропонуємо по **два варіанти сценаріїв для кожної теми**. Ви можете обрати по одному (ті, які вважаєте найбільш доречними для свого класу).

Також надаємо рекомендації з безпеки, які допоможуть оцінити, наскільки правильно ваша група вчинила в критичній ситуації. Ви знайдете їх у блоці «Правила, яких варто дотримуватись» до кожного сценарію.

Коли ви моделюватимете сценарії до кожної теми, **запропонуйте дітям розглянути альтернативні ситуації** — різні варіанти розвитку подій. Для цього дайте групі розіграти сценку до кінця, а вже під час обговорення запропонуйте повторити її, змінивши ситуацію.

Наприклад, у сцені вище («Пес зірвався з повідця і втік взимку. Надворі дуже темно. Що робити?») можна запропонувати таку заміну: підліток помічає пса поруч із сусіднім будинком, йде спокійно, але пес насторожений. Хлопець вирішує підходити обережніше, присідає і кличе пса лагідним голосом, поки той не заспокоюється і не наближається.

! Важливо:

- не критикуйте сценки груп, краще поясніть, як варто було б вчинити або підкорегуйте дії;
- дайте учням та ученицям змогу самовиражатися та трохи розважитися після навчального року;
- використовуйте цю гру як можливість навчити дітей правил безпеки та допомогти їм впевненіше почуватися у небезпечних ситуаціях.

БЕЗПЕКА В ТЕМНУ

ПОРУ ДОБИ

Сценарій 1

«Що робити, якщо в темряві здається, що за тобою хтось іде?»

Правила, яких варто дотримуватися:

- **Залишатися в освітлених місцях.** Піти до людного місця, якщо це можливо (магазин, автозаправка, аптека).
- **Не показувати страху.** Йти спокійно, не озираючись занадто часто, аби не привертати увагу.
- **Тримати дистанцію.** Якщо відчуваєш небезпеку, перейти на іншу сторону дороги.
- **Залучити інших людей.** Якщо є змога, підійти до когось на вулиці й попросити піти разом.
- **Подати сигнал оточенню, якщо ти у небезпеці.** Для цього варто мати в кишені або на ключах свисток. Також можна голосно покликати на допомогу.
- **Обговорити цю ситуацію з рідними.** Повернувшись додому, обов'язково розказати дорослим про ситуацію.

! Учням та ученицям важливо зрозуміти: спокій та обачність — головні союзники в будь-якій підозрілій ситуації. Шукайте способи уникнути ризику, контролюючи свої дії.

Сценарій 2

«Що робити, якщо ти гуляєш у темну пору доби та помічаєш, що доведеться йти через погано освітлене місце?»

Правила, яких варто дотримуватися:

- Обирати маршрут із максимально освітленими ділянками (наприклад, тротуар вздовж дороги).

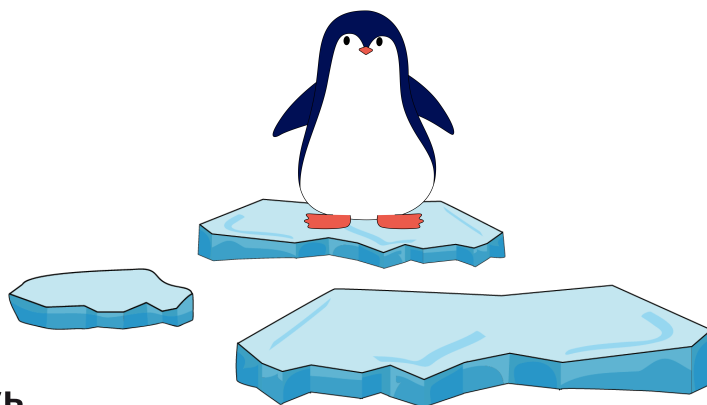
- Змінити маршрут або звернути до більш людного місця, якщо є така потреба, навіть якщо це трохи збільшить відстань.
- Попросити когось зі знайомих дорослих або друзів пройти разом, якщо є така змога.
- Мати з собою ліхтарик (звичайний або телефонний), щоб освітити шлях, а також носити світловідбивальні елементи (флікери) на одязі та взутті, щоб водіям було легше тебе помітити.

! Учням та ученицям **важливо зрозуміти**, що в темну пору доби треба обирати добре освітлені маршрути. Якщо маршрут пролягає через погано освітлену місцевість, краще змінити його на безпечніший. Попросіть допомоги у знайомих дорослих або друзів, якщо можна піти разом. Ліхтарик або телефон допоможуть освітити шлях, а флікери на одязі зроблять їх помітнішими для водіїв, адже в темряві дуже складно когось побачити.

БЕЗПЕКА

НА КРИЗІ

Сценарій 1

«Що робити, якщо бачиш, що хтось провалився під лід?»

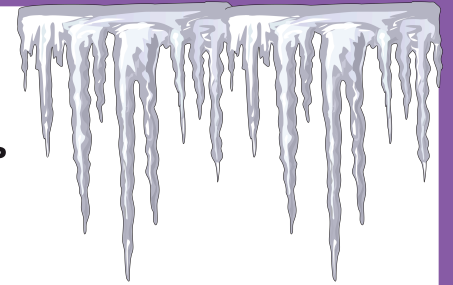
Правила, яких варто дотримуватися:

- Не наближатися до місця, де крига проломилася.
- Не намагатися самотужки допомогти, адже можна також провалитися під лід.
- Голосно кликати на допомогу дорослих.
- Викликати рятувальників за номером **101**.

! **Важливо**, аби учні та учениці зрозуміли, що кидатися у воду і намагатися врятувати людину вкрай небезпечно, адже можна і самим почати тонути або провалитися під кригу. Тож головне — одразу покликати на допомогу дорослих і зателефонувати 101.

Сценарій 2

«Що робити, якщо ти бачиш бурульки, що звисають із даху над проходом, де часто ходять люди?»

Правила, яких варто дотримуватися:

- Оцінити ситуацію і спробувати знайти безпечний шлях, щоб не йти під небезпечним місцем.
- Попередити інших перехожих про небезпеку та попросити їх обійти цю ділянку.
- Повідомити знайомих дорослих або звернутися до комунальних служб, щоб вони усунули небезпеку.
- Поставити попереджувальний знак, якщо є така можливість.

! Учням та ученицям **важливо зрозуміти**, що побачивши небезпечні бурульки, потрібно швидко оцінити ситуацію, обійти небезпечну ділянку і попередити інших. Звернення до знайомих дорослих чи комунальних служб допоможе усунути загрозу. Попереджувальні знаки інформують інших людей про небезпеку.

БЕЗПЕКА ВДОМА ПІД ЧАС ЗИМОВИХ КАНІКУЛ

Сценарій 1

«Що робити, якщо ти в ліфті, а світло вимкнули?»

Правила, яких варто дотримуватися:

- Зберігати спокій і не панікувати.
- Натиснути кнопку аварійного виклику, щоб зв'язатися з диспетчером.
- Якщо диспетчер не відповідає, голосно кликати на допомогу або, якщо є зв'язок, зателефонувати за номером **101**.
- Не намагатися самотійно вибратися з ліфта.
- Сісти на підлогу ліфта, щоб заощадити енергію та знизити рівень стресу.

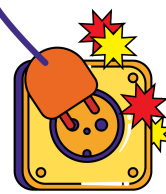
- Використовувати телефон лише для екстрених дзвінків, щоб не розрядити його.
- Робити довгі вдихи та коротші видихи, аби заспокоїтися.
- Уважно слухати вказівки аварійної служби, коли вона прибуде, чітко їх виконувати.

Заспокоїтися та подбати про себе допоможуть поради з брошури [«Ментальне здоров'я дітей під час війни: поради батькам та опікунам»](#).

! Після сценки **поясніть** учням та ученицям, що спокій допомагає краще контролювати ситуацію. У ліфті під час відключення світла не треба панікувати, а спокійно чекати допомоги. Телефон слід використовувати лише для екстрених дзвінків, щоб не розрядити його. Дихальні вправи допоможуть заспокоїтися, а після прибуття аварійної служби важливо чітко виконувати їхні вказівки для безпеки.

Сценарій 2

«Що робити, якщо раптом загорівся зарядний пристрій або інша електротехніка?»

Правила, яких варто дотримуватися:

- Обережно вимкнути електропристрій з розетки, якщо це безпечно, обмотавши попередньо руку сухою ганчіркою. Якщо сильно іскрить або пристрій вже весь палає — цього краще не робити.
- Не гасити електропристрої водою.
- Евакуюватися з приміщення, за можливості, прикривши ніс і рот вологою тканиною. Якщо це не вдається — підійти до вікна чи вийти на балкон і кликати на допомогу.
- Викликати рятувальників за номером **101**.

! Після сценки **наголосіть** учням та ученицям, що коли горить зарядний пристрій або інша електротехніка, важливо діяти обережно і не панікувати. Вимкати пристрій із розетки можна тільки тоді, коли це безпечно. Таке займання не можна гасити водою, бо вона проводить струм. Найважливіше — покинути приміщення та захистити дихальні шляхи. Безпека завжди на першому місці.

Після кожної сценки обговоріть з учнями та ученицями важливість дотримання правил безпеки.